

บทคัดย่อ

นรินทร์ นำเจริญ : การวิเคราะห์เนื้อหาที่เสริมสร้างสันติภาพในสื่อมวลชนท้องถิ่น :
ศึกษารณีกการนำเสนอข่าวชาวเขาในหนังสือพิมพ์รายวัน จังหวัดเชียงใหม่, 149 หน้า.
ISBN 974 - 658 - 271 - 2

สันติภาพไม่ได้หมายถึงเพียงสภาวะที่สังคมปลอดจากสงครามหรือการปะทะต่อสู้กัน
อย่างรุนแรงอันเป็นความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เท่านั้น แต่สันติภาพยังมีความ
หมายรวมถึงสภาวะที่สังคมปลอดจากความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) อีกด้วย
กล่าวคือ สภาวะของสังคมที่มีสันติภาพนั้น ไม่ได้หมายถึงเพียงสภาวะที่คนในสังคมมีชีวิตอยู่รอด
แต่ยังอยู่รอดอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามศักยภาพของสังคมด้วย ถ้าคนในสังคมยังต้องเผชิญหน้า
กับความอดอยากยากจน ไม่สามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ ก็ไม่อาจนับว่า
เป็นสังคมที่มีสันติภาพ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสดงบทบาทของสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
ในจังหวัดเชียงใหม่ ว่าได้พยายามนำเสนอเนื้อหาข่าวเพื่อเสริมสร้างสันติภาพขึ้นในสังคมอย่างไร
โดยศึกษาจากกรณีกการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาวเขา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หนังสือ
พิมพ์เชียงใหม่นิวส์และไทยนิวส์ซึ่งถูกนำเสนอในช่วงระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 ถึงวันที่ 31
มีนาคม 2547 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 6 เดือน มีหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในช่วงเวลา
การศึกษา 366 ฉบับ รวมข่าวที่ถูกนำเสนอ 2,732 ข่าว

ผลการวิจัยพบว่า มีข่าวเกี่ยวกับชาวเขาถูกนำเสนอจำนวน 143 ข่าว โดยประเด็นที่
หนังสือพิมพ์เน้นนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการเสพและค้ายาเสพติด คิดเป็นร้อยละ
50.57 รองลงมาคือประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม คิดเป็นร้อยละ 17.61 ส่วน
ประเด็นอื่น ๆ หนังสือพิมพ์นำเสนอเพียงเล็กน้อย อาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์มุ่งเน้นนำเสนอข่าวใน
ประเด็นที่เป็นความขัดแย้งหรือมีสีสันมากกว่ามุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เสริมสร้างสันติภาพในสังคม
เช่น ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของชาวเขา มีการนำเสนอร้อยละ 0.57 ประเด็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการได้รับสัญชาติไทยของชาวเขา มีการนำเสนอร้อยละ 2.84 ประเด็นเกี่ยวกับปัญหา
สุขภาพของชาวเขา มีการนำเสนอร้อยละ 4.55 เป็นต้น

สำหรับคุณภาพของข่าวที่นำเสนอ นั้น พบว่าข่าวเกี่ยวกับข่าวเขาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา มีคุณภาพค่อนข้างน้อย กล่าวคือข้อเท็จจริงในหัวข้อข่าวและเนื้อหาไม่ตรงกัน ร้อยละ 20.98 ไม่มีการเชื่อมโยงตัวบทของข่าวเข้ากับบริบททางสังคม ร้อยละ 66.43 ไม่มีความสมดุลในการสัมภาษณ์แหล่งข่าว คือมีการสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจร้อยละ 77.16 ของจำนวนครั้งที่สัมภาษณ์แหล่งข่าวทั้งหมด ในขณะที่มีการสัมภาษณ์ข่าวเขาเพียงร้อยละ 14.22 ครั้งเท่านั้น ส่งผลให้เนื้อหาที่นำเสนอไม่มีความเป็นธรรมชาติ กล่าวคือดำเนินเรื่องโดยใช้มุมมองของส่วนราชการเป็นสำคัญ และสุดท้ายคือ มุ่งเน้นนำเสนอปัญหา แต่ไม่เสนอทางออกหรือวิธีการแก้ไข มีข่าวที่นำเสนอทางออกเพียงร้อยละ 18.18 และทางออกส่วนใหญ่ที่ถูกนำเสนอก็เป็นมุมมองของทางราชการมากกว่าทางออกที่เสนอโดยข่าวเขา

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ แสดงบทบาทน้อยมากในการสร้างความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกันของสังคมในการแก้ปัญหาข่าวเขา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สื่อมวลชนแสดงบทบาทน้อยมากในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในสังคม